

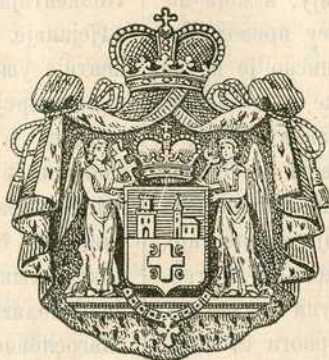
WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

СРПСКИ СИОН

Год. VIII.

Број 8.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протојереј Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 22. фебруара 1898.

Архиепископ и Митрополит Београдски
високопреосвештени
Инокентије Павловић

У прошлу недељу 15. (27.) фебруара о. г. извршен је у Београду избор новог Митрополита, а изабран је високопреосвештени г. *Инокентије*, досадањи епископ Нишки.

Њег. Величанство Краљ Србије Александар I. истога дана потврдио је избор, и новоизабрани Митрополит устоличен је одмах сутра дан у Београдској саборној цркви.

Само се одобрити може овај брзи избор новог Митрополита, а и радосно поздравити, јер је сретно учињен.

Новоме високопреосвештеноме митрополиту г. *Инокентију* желимо од Господа живота и здравља, а и сретних, добрих, прилика, да својом љубави и преданости св. цркви и св. Православљу, узмогне им што више користити.

Податке о животу, раду и високопреосвештеној особи новог Митрополита доносимо по „Београдским Новинама“.

Митрополит Инокентије (крштено му је име Јаков) рођен је 1. августа 1840. год. у Шапцу. Отац му беше чувени и заслужни прота Јован Па-

вловић. Основне школе и нижу гимназију свршио је у месту својега рођења, а прва два разреда богословије у Београду, на је за тим 1856. послат у Русију као државни питомац, где је 1863. године свршио духовну академију у Кијеву. Вративши се у отаџбину, он је 1. октобра 1863. ступио у државну службу као суплент крагујевачке гимназије, а 1. децембра 1864. постављен је за професора. У половини јануара 1870. буде постављен за професора богословије, где је ревностно радио до 5. марта 1879. и за то време био је три године узастопце ректор богословије. Тада буде постављен по новом закону о министарству просвете за начелника црквеног одељења, коју је службу вршио до 1. новембра 1886., кога је дана стављен у пензију, јер буџетом беше укинута место начелника црквених послова. После је враћен у богословију са платом начелиниковом, и ту је провео до 15. августа 1893. и за то време био је скоро непрекидно ректор богословије. Оставши удов прими прота Јаков Павловић монашки чин 24. новембра 1891., у манастиру Раковици, и доби име Инокентије, те одмах за тим буде произведен за архимандрита, а 2. августа 1894. посвећен за епископа нишке епархије.

Митрополит Инокентије радио је на књижевном пољу, а нарочито на богословско-педагошком. Он

је приредио за школску употребу Догматично и Пастирско Богословље, Литургику и Руску читанку са речником, што је штампано о трошку министарства просвете и црквених послова. У рукопису је готова Догматика, коју је израдио по Макарију, и која ће скоро угледати света, и има у рукопису превод Литургије св. Јована Златоустога. Написао је преко 250 црквених беседа, од којих су неке и штампане, и био је сарадник на духовним часописима „Сиону“, „Пастиру“, „Православљу“ и на „Веснику Српске Цркве“. Превео је литургију са црквено-словенскога на српски језик, и израдио је Историју педагогије, Педагогику и Методику по проф. Јурковићу. Митрополит Инокентије одликован је многим орденима. Његове груди краси орден Св. Саве првога степена, таковски крст, орден Белог Орла IV. степена и друштвени Црвени Крст, црногорски орден Данила II. степана, румунске командерски крст Румунске Звезде и други ордени. После женидбе Књаза Милана одликован беше натпреним крстом са круном на ланцу, а пре абдикације Краља Милана 1888. натпреним крстом у бриљантима, јер он беше све од женидбе па до абдикације Њ. В. Краља Милана дворски протојереј. Од руског цара Александра II. одликован је крстом у бриљантима и т. д. Митрополит Инокентије члан је утемељач друштва Св. Саве, Црвенога Крста, свештеничког и монашког удружења, сиротних ученица Више Женске Школе (у којој је дуго био вероучитељ), и члан добротвор сиротних ученика нишке гимназије. Он је измеђ осталог члан одбора Чушићеве Задужбине, и то од основанка, па све до данас. Он је још као професор у Крагујевцу основао певачко друштво и обновио тамошњу читаоницу, и учествовао је у сваком родољубивом и корисном раду по народ српски.

Митрополит Инокентије образован је човек, пистоме и благе нарави, пун такта и велик познавалац наших црквених и школских прилика.

Инсталација високопреосвештеног г. митрополита *Инокентија* извршена је, по саопштењу гореименованог листа овако:

Високопреосвећени митрополит г. Инокентије уведен је данас (16. фебруара) пре подне у дужност као поглавар српске цркве. Тачно у 10 часова данас пре подне ушао је у саборну цркву новоизабрани митрополит г. Инокентије. Напред су ишли у два реда архимандрити и протопресвитери из Србије, и чланови изборнога сабора, певајући црквене песме. За њима је ишао високопреосвећени г. митрополит Инокентије са преосвећеним владикама г. г. Савом и Мелентијем, а за овима били су световни чланови

изборнога сабора, професори богословије и остало свештенство. Чланови сабора били су у свечаном руху са декорацијама. На улазу у саборну цркву дочекали су високопреосвећеног г. митрополита Инокентија неколики свештеници, обучени у црквено одјејаније. Високопреосвећени г. митрополит Инокентије ушао је у олтар где су га свештеници обукли у архијерејско одјејаније, а по том је преосвећени владика г. Сава као најстарији епископ, прочитао записник изборнога сабора, а за тим и указ Краља Александра, којим за митрополита Србије и архиепископа београдскога поставља преосвећеног владика нишког г. Инокентија. Високопреосвећени г. митрополит Инокентије ступио је после на амвон и благословио је присутне, а за тим је ђакон изговорио многољетствије за Краља Александра, за изборни сабор и за новоизабраног митрополита г. Инокентија. Преосвећене владике г. г. Сава и Мелентије одвели су за тим високопреосвећеног митрополита г. Инокентија на престо и после краткога времена отпочето је благодарење. По свршеноме благодарењу г. митрополит Инокентије држао је кратак говор, којим је заблагодарио изборноме сабору и Краљу Александру на високоме поверењу, умолио своју у Христу браћу, преосвећене владике Саву и Мелентија, да га са свеколиким српским свештенством потпомогну, да одговори својим свetim дужностима, и на крају свога говора изјавио је, да ће се трудити, да греди стопама неумрлога поглавара српске цркве, блаженоупокојенога митрополита Михаила. — Благодарењу су присуствовали сви чланови владе и многобројно грађанство. У знак данашње свечаности истакнуте су народне тробојке на саборној цркви и на митрополији.

Ексортација у Недељу Месопусну.

Написао и говорио пред ученицима горње гимназије карловачке **Михаило Пандуровић**, богослов IV. године.

Драга браћо!

Има ли кога на широком овом свету, који би тако велик и славан, тако узвишен и моћан био, као Свемогући Бог, пред којим свака сила и слава људска ишчезава? Има ли кога од људи, који би могао ма и за један тренутак живот себи продужити, кад се дани његови наврше и смртни му час куцне? Нема. Али има на свету безумника, који се размећу величином и славом својом. Има их, који мисле, да ће живети на земљи вечно и неће да знају, да су смртни, да су ништави. Та зар не ће и они

www.истов тако свршити, као и онај најнемоћнији и најбеднији човек? Да, браћо драга, само је један силан, један само свемогућ, а то је Господ Бог наш! Људи су малени и незнатни према тој слави и величини.

Па колико их има, који су Богу са свим одани, који у Богу једино траже среће праве и презиру људско ништавило? А колико их има, који на Бога никада и не мисле, него срећу своју овде у богатству и страстима налазе? Колико их је, који земаљски живот овај више свега цене и ђаволу служе? А не знају јадни, да и када се пресретнима осећају, да је све то лажно, све пролазно и варљиво. Та једном ће сваки од њих с болом узвикнути: нема среће праве на земљи, нема сталне радости! „Каква је корист човеку од свега труда његова, којим се труди под овим сунцем? таштина над таштинама, све је таштина,“ вели Премудри Соломон (књ. Пр. 1. 2. 3.). И тако је заиста, јер богатани могу за час осиромашити, сиротни се обогатити, најсрећнији унесрећити се, а несретни усрећити се, праведници муке трпети, а грешници благовати.

Све је на свету варљиво; данас си весео сутра тужан, данас славан сутра понижен. Када Дионисија млађег, краља Сицилије, после силаска с престола упиташе, шта му је Платон и филозофија користила? Одговорио је: „Помогла ми је, да промену среће равнодушно подносити могу.“

Нема на земљи онога, који би могао знати, шта је срећа, а да никад није искусио несрећу, нема данка бела без ноћи црне, нема власти без горчине, јер

„Чашу меда јошт нико не попи,
Што је чашом жучи не загрчи“.

рекао је велики песник „Горског Венца“.

Често пута у најбољем часу живота свога, мора човек да остави све своје благо и одлази са овога света.

Па кад нема на земљи среће сталне, а сви ми свом силом тражимо сретни да постанемо, где да нађемо срећу ту? Света нас црква учи, да ћемо праву срећу у животу после смрти наћи. „Свет пролази и жеља његова, а који твори вољу Божју, остаје до века“, вели св. Јован Евангелист (I. Јов. 2., 17.). Бог, кад је човека створио, даровао му је нешто, што никада не умире, дао му је душу бесмртну. Али за душу Бог је одредио и неко средство,

средство помоћу ког ће доћи до среће, — а то је овај привремени свет. Ако ће се човек овде по Богом даном му закону владати, доћи ће до савршенства, не влада ли се — изгубљен је за увек, како нам то данашње св. Јеванђеље каже.

Син Божји судиће поданицима својима, које је Он крвљу својом искусио. Праведне ће поставити на десну, а грешне на леву страну; једне ће осудити на блаженство, друге на муку вечну.

Па да ли је наука ова о будућој награди и казни бесмртне душе истинита?

Браћо драга! Сви народи на земљи исповедаху и признаваху то. *Мисирски* су свећеници први пут открили, да је душа бесмртна, вели Иродот. *Халдеји* су учили, да постоје звезде, где се зли казне, а добри награђују. *Египћани*, *Персијанци*, *Грци* вероваху у елизијске пољане и тартар. Мудри *Сократи* сматрао је душу човјечју као учасницу Божјег суштаства за непролазну — бесмртну. А тако и ученик му неумрли *Платон*. *Инди* иђаху на гроб погинулог на бојном пољу носећи му јело, као да душа његова хране потребује. *Тускулани Цицеронови* и *Енеида* *Виргилова* уче, да судбина мртвих зависи од живота њихова на земљи. *Виргил* вели на једном месту: „Кад јаднике живот и последња светлост остави, не ће их свака куга и свака рђа телесна ту са свим оставити; свака ће душа молати своје претрпити.“ *Германи*, *Кинези*, *Келти* и *јужни Острвљани* вероваху у одмазду после смрти. Глас свију народа истина је; глас је Божји то. У основним идејама слаже се цело човечанство. То не може бити случајно; то мора имати реалне подлоге, те су идеје истините.

Та и неки нам унутарњи глас каже, да све није свршено у гробу и да је смрт само преобразба. Што би поштовање гробова тако живо било мал те не у свију народа? Та сви осећају, да нешто преживљује смрт; но не материја, која се распада у гробу; то је душа, душа бесмртна. За то је и казао *Жан Жак Русо*, тај велики муж: „Све оштроумље метафизике не баца ме ни један часак у сумњу о бесмртности моје душе; ја је осећам, ја у њу верујем, ја се у њу надам, ја је хоћу, ја ћу је бранити до последњег дана.“

Што би кривица мучила грижа савести, то огледало другог живота, које прети кривицу?

Запитајмо сада, што је Бог створио човека и пустио га да царује међу красотима створења? Хоћете ли одговорити: створио га је, да га уништи. Створити га, па уништити ни човека достојно не би било. Душа интелигентна, која сазнаје и осећа, дах Бога Вечнога, образ и подобје Његово да мора у гробу свршити! Тиме би и стена студена, која ништа не сазнаје нит осећа, сретнија била од човека! Осим тога напусти ли човек веру у будућност, радиће што му воља буде, јер се казне вечне не ће бојати; врлина дражи не ће имати, букнуће рат свију против свију, јер на ће бити морала, не ће бити закона ни поштења. Друштвени живот и образованост хоће будући живот, јер народи пропадају, у којима вера ова ослаби. Чувени филозоф *Шелинг* вели: „Вера је истинита метафизика сваког народа. Из вере се рађа свака врлина, поштовање закона и љубав к отаџбини.“

Свеправедни Бог мора добро љубити, зло казнити, па ако је смрћу свему крај, где је казна, где ли награда? Где би била савршенства Божја, Његова правда, доброта, светост па мудрост, када би смрћу свему крај био? Где би била награда за јунаштво војницима, где за пожртвовање мученицима? (Бесмртност душе од А. од Монтефелтра. „Српски Сион“ год. 1894.)

Браћо драга! Да видимо, како нас филозоф *Кант* о овоме учи. Он вели: „У човеку је урођен морални закон, кога он треба да врши, осим тога урођена је у човеку и тежња за срећом. Ово није у човеку случајно, и као што све има свога узрока, тако и ово. Између вршења моралног закона и среће треба да постоји хармонија т. ј. да људи добродетељни благују као што заслужише, а зли да подносе заслужене казне. Но у садањем животу, ми не видимо ове равнотеже између морала и блаженства. С тога је неопходни други живот за гробом, неопходна је бесмртност за то, да би човек могао примити плату за своје дело. Бог, правосудан плаћајући свима по заслуги, створио је душу бесмртном.“

Пошто је душа наша суштество духовно, то се она не састоји из каквих делова, те се и не може распадати, а под смрћу разумемо распадање органичких делова; она мора дакле настављати своје биће. Њезино би биће једино Богом могло бити уништено, но Богу је нарав-

ствено немогуће то учинити; и опет душа је бесмртна.

Истину ову исповедаху и многи још гласовити научници, астрономи и филозофи. *Коперник* као Хришћанин био је врло побожан. Пред смрт мољаше речи оне од Бога, које је изустео Господ десноме разбојнику: „данас ћеш бити са мном у рају.“ *Кејлер* јавно је узвикнуо: „Велики си ти Боже Створитељу, и душа моја нека слави твоје име, као што га и анђели славе.“ *Волшер* рече: „Било би не-обично, да се цела природа, све звезде погораврају вечитим законима, а један мали створ од пет стопа величине, да може на срамоту закона увек радити по својој ћули. Будимо верне слуге божје.“ Још *Плушарх* је о души овако учио: „Душа, само ако живи и после смрти, може примити награду или казну за дела своја. Јер, докле је на овом свету она се бори, као прави борац, а тек кад се борба сврши, она прима оно, што је заслужила.“ И многи још други великани.

Религија чиста и права наука дакле не противе се једна другој; оне су посестриме; погрешни само резултати науке и фанатизам долазе до сукоба.

Сумње, мислим, више не може бити, — душа је бесмртна.

Није дакле смрћу свему крај. Смрт није вечити сан, него почетак бесмртности. За то, браћо мила, чешће помишљајте на смрт знајући, да је сваком од нас она неизбежна и да је час смртни неизвестан, а живот земаљски тренутак само, ког нам је Бог дао, да би се за вечност спремили.

По закону римском у тријумфу ишао је за тријумфатором човек, коме је у дужност спадало, да му напомиње речи: „Сети се, да си човек.“ А то значи — и поред ове највеће славе не заборављај да умиреши.

Када би и ми увек на уму имали значајне речи: „memento mori“, заиста не би живот овај проводили у безумљу, већ би духовноме више тежили.

Нека млада госпођа исповедила је своје грехе једном духовнику. Овај ју је разрешио од грехова, пошто се искрено покајала. Али јој је наложио, да ради вежбе у добру осим неких молитава, које ће морати сваки дан читати, говори при умивању ове значајне речи: „Ово ће лице за кратко време први грести,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

ове ће очи гуштери испити, ово ће тело прах и пепео постати“. Те речи имале су толики утецај на душу младе жене, да је од тог доба у сред метежа великоварошког као права испосница живела.

Напојени вером у загробни живот, с радошћу су ишли у сусрет смрти Срби паћеници у своје петстолетном ропству. Православље нас је, браћо моја, спасло кроз готово пет векова страдања п лелека и сачувало нас до сретнијих дана. Кад оно наста јаук и писак сиротиње раје, када паде последња звезда са неба славе и величине Србинове, кад занемине милогласна звона и божанске песме по црквама, кад проишита чедо у колевци, кад овлада ужас и страх, када се свуда лила крв и сузе погаженог српског народа, онда се Србин крени својом вером православном и летео радосно на крвава бојишта, да гине за „крст часни и слободу златну.“

За то, браћо сриска, не проводите шалу с вером, јер ће доћи време, кад ће се шала ваша у плач претворити.

Наука Хришћанска надживела је све нападаје и критике, јер заиста: *Nihil tam sanctum est, quod non aliquando violet audacia*; што ће рећи: ништа нема тако светога, што не би кад год дрскост човечја оскврnila. Победа Хришћанства давно је решена!

Драги слушаоци! Да нас не би смрт изненадила и затекла неспремне за улаз у вечни живот; а због земаљског живота да не би изгубили вечну срећу, будимо свагда спремни и старајмо се за душу нашу, јер се не зна, када ће бити жетва Христова. То је тајна Божја. Владајмо се по примеру старих наших, да би се удостојили оних слатких речи Спасових: „Ходите благословени оца мога, наследите царство, приправљено за вас од постања света.“ (Мат. 25. 34.) Амин!

О назаренима и њиховом учењу.

Пише Југ Станикић парох.

(Наставак.)

б.) *О црквеном, свештеном оделу свештеничком.* —

И ако су синови избранога народа, народа Израилскога, имали и носили одело, које их је „опомињало свих заповести Господњих“, те подстицало на „творење“ истих, а тиме доприносило томе, да „буду свети Богу својему“

— ипак они синови народа Израилскога, које је Бог себи на службу изабрао, онда, кад су вршили службу Божју, кад су приступали „светињи“, кад су улазили у „шатор од састанка“, не смедоше тога чинити у обичном оделу, него имадоше за ту службу одређено нарочито одело: „А ти узми к себи Арона, брата свога, са синовима његовим између синова Израилевих, да ми буду свештеници... и начине свете хаљине Арону.. и синовима Ароновим.“ (II. Мој. 28., 1 — 2. и 40.) Па кад је у тој глави наређено, какве хаљине имају бити на Арону, а какве на синовима његовим, када врше службу свештеничку, и кад је наведено, од чега се те хаљине зготовити имају, завршује се иста глава: „И то нека је на Арону и на синовима његовим, кад улазе у шатор од састанка, или кад приступају к олтару, да служе у светињи, да не би носећи грехе погинули“ (43)

Те хаљине Аронове и синова његових имао је Мојсије и осветити; а осветио је их тако, када је у те хаљине обукао Арона и синове његове, па онда „узео уље за помазање и крви, која беше на олтару и покropио Арона и синове његове и хаљине њихове с њим; и тако посвети Арона и хаљине његове, и синове његове и хаљине њихове с њим.“ (III. Мој. 8., 30.) —

Старозаветно свештенство дужно је било имати на себи „посвећено“ одело не само онда, када је вршило прву и најглавнију дужност своју, када је жртву принашало, када је на име крвљу животиње на жртву принете „кропило олтар озго у наоколо“ (III. Мој. 1., 5.), или „помазивало рокове олтару“ (4., 25.), или замочивши прст свој у крв седам пута кропило крвљу пред Господом пред завесом од светиње“ (4., 6.) или спаљивало на олтару одређене делове, а баш и целу на жртву принету животињу; него је требало имати на себи то одело и онда када је вршило мање дужности своје, наиме када је од спаљене жртве преостали „пепео згртало и код олтара изручивало“, а што је свештеник имао чинити другог дана „у јутро“. (6., 9.—10.) —

И новозаветно свештенство поред свог нарочитог свештеничког одеа има друго и опет приступати олтару и сме служити службу Божју. —

Сасвим је друкче код назарена: они при

служби Божјој, односно при богомољи не употребљују освећена одела, свакако за то, што се у св. писму новог завета, — кога се они нарочито придржавају — не наводи, да се при вршењу службе Божје има употребљавати освећено одело; а ови се држе тога: чега нема у св. писму (наравно: новог завета), то није ни нужно, управ то је забрањено. —

То, што св. писмо новог завета не говори о свештеном оделу, још не значи, да га свештеници цркве Христове при вршењу службе Божје нису употребљавали; него може значити само то, да св. писмо новог завета, односно да апостоли Христови нису ни хтели говорити о свештеном оделу свештеничком, као о нечем споредном и мање важном. Да је доиста тако сведочи то, што је један пастир и учитељ новозаветни, један свештеник цркве Христове написао повеће дело, написао „Шест књига о свештенству,“ па у целом делу томе он се и не дотиче свештеног одела свештеничког.

Но не само поједини св. оци и учитељи црквени, него се ни читави сабори св. отаца и учитеља без нужде не дотицаху свештеног одела цркве Христове. А кад се нуждом нагнани свештеног одела дотичу и о њему говоре, они се дотичу само онога, чега морају, и говоре само онолико, колико се рећи морало. Помесни сабор Цариградски, који је 861. г. одржан у храму св. Апостола у свом 10. правилу „наређује, да каноничноме свргнућу подлегну сви они, који ради своје користи понесу, или на свету употребу обрате... ма шта, било од свештених и светих сасуда или одежда, што су у олтару...“ Овде се тек спомињу „свештене и свете одежде,“ али се опширније о њима не говори, нити се ређа и наводи, које и какве су те одежде. А да не беше злоупотребе са тим „одеждама“, правило их ни споменуло не би, и ако су те „одежде“ постојале и употребљивале се. — Други један много ранији помесни сабор, који је око 343. г. у Лаодикији одржан, и опет се само олако дотиче свештеног одела; тако тај сабор својим 22. правилом забрањује „ипођаконима,“ а својим 23. правилом опет „чацима и појачима носити орар.“ „Орар“ је свештено одело, које при служби Божјој употребљује свештеник најнижег степена — ђакон. Сабор забрањује „ипођаконима, чацима и појачима носити орар,“ а и не спомиње, да су га дужни носити ђакони, јер се то већ разуме.

Осим ђакона беху још пресвитери и епископи; према томе „орар“ не беше једина „свештена одежда“, него је морало бити још и других „свештених одежда“, које су презвитери и епископи при служби Божјој употребљивали; па ипак се сабор тих „одежда“ не дотиче, нити их спомиње, јер му не беше нужде, јер не беше злоупотребе.

У цркви Христовој било је многих и разних јеретика и одступника; њих је било још у прва апостолска времена. Па поред свих тих многих и разних отпадника и јеретика није познато, да су или православни кога корели због употребе свештеног одела; или да су какви отпадници и јеретици православне због употребе свештеног одела изобличавали и осуђивали. А то је онда јасан доказ, да је у цркви Христовој постојало и употребљавало се — свештено одело.

Могло би се рећи, да новозаветном човеку и односно свештенику при вршењу службе Божје и није нужно свештено одело, јер новозаветни човек „није роб“ као што је то био старозаветни човек, „него је син“ (Гал. 4., 7.), због чега и сам Христос новозаветне људе „не стиди се назвати браћом својом.“ (Јевр. 2., 11.)

Но шта се управо у нов. завету променило и усавршило? да ли се променио и усавршио човек, или су се променила и усавршила средства, која су човеку ради спасења пружена и дата?

Сами назарени признаше и потврдише, да Христос својим доласком није променио и усавршио људе, односно људску природу, него је променио и усавршио средства, којима се људи спасавају. Дакле: у новом завету је човек онај и онакав исти, који и какав је и у старом завету био; човек је у нов. завету остао онај стари — човек са свима својим манама и недостатцима, грешним жељама и склоностима на зло; само су томе староме човеку пружена и дата јача и снажнија средства за спасење: „Јер крв јунчија и јарчија не може узети греха. За то улазећи (Христос) у свет говори: жртва и дарова ниси хтео, али си ми тело приправио.“ (Јевр. 10., 4.—5.)

Па кад је старозаветном свештенику нужно било нарочито, „посвећено“ одело, да би могао вршити службу своју, да би смео приносити „жртве и дарове“: онда је свакако и ново-

заветном свештенику нужно свештено одело, да би и он могао и смео вршити узвишену службу своју. И ако је новозаветни човек и односно свештеник „син и наследник Божји кроз Исуса Христа“ (Гал. 4., 7.), па и „брат“ Христов (Јевр. 2., 11.) — ипак је њему при вршењу службе Божје нужно нарочито, свештено одело, јер је његова служба од службе старозаветног свештеника куд и камо виша и савршенија. Разлика између службе старозаветног и новозаветног свештенства управо је така и толика, каква и колика је између „ропства и синовства“, старозаветног и новозаветног човека; управа разлика је та још и већа, разлика је та она и онакова, која и каква је између самог предмета и сенке његове. (Јевр. 10., 1.). — Какова и колика је разлика између службе старозаветног и новозаветног свештенства, то нам је врло лепо показао и доказао онај св отац и учитељ црквени, који је написао већ споменутих „Шест књига о свештенству,“ а то је негдашњи Цариградски патријарх, св. Јован Златоусти. Па чујмо и почујмо, шта о новозаветном свештенству вели тај Златоусти светац! „Свештенство се истина обавља на земљи, али оно има значај небеске уредбе. И то с пуно права. Службу ову није установио човек, ни анђеоло, ни арханђеоло, нити ма која створена сила, већ сами Господ, те је и призвао оне, који још у телу бораве, да наочигледном представе службу анђеолску. Због тога мора свештеник бити тако чист, као да стоји на небу посред оних сила. Та јесу ли већ биле за страхопоштовање и пуне светоготраха оне ствари из доба пре благодати, као прапорци, шишици, камење на прсима и оплећку, капа и повеза, дугачка хаљина, златна плоча, светиња над светињама и она највећа тишина но том мјесту. А ако ће ко да расмотри ствари у добу благодати, видеће, да су све оне ствари, пуне страхопоштовања и светоготраха, *незнатне* спрам ових, и да и у овом вреди оно, што је о закону речено, да ту наиме оно, што је славно, није славно, ради веће славе. Јер кад видиш Господа принесена на жртву, да ту лежи и свештеника, где над жртвом стоји молећи се, а сви окрвављени драгоценом крвљу њеном, мислиш ли, да си још међу људима и да на земљи стојиш, ниси ли на једној узнесен на небо и не гледаш ли чистом душом небеске ствари, гонећи све те-

лесне мисли из душе?... Замисли Илију и онај многобројни народ око њега и жртву постављену на камен; сви други су мирни муче, једини се само пророк моли, од једаред ето с неба пламена на жртву: Све је то дивно и чудновато. Но обрати се сад к ономе, што се овде догађа и видећеш, не само оно, што је чудновато, већ и оно, што превазилази свако чуђење. Ту на име стоји свештеник, који неба своди не ватру, већ духа светоготра; он дуго моли, но не да пламен, на небесима заљени сажеже оно, што је доле постављено, него да благодат сиђе на жртву и тим запали душе свију и учини их светлијима од сребра ватром очишћеного...“ (III. књ., глава 4. У Вучковићеву преводу стр. 49. — 51.)

Дакле: старозаветном свештенику, да могао и смео вршити службу своју: приносити „жртве и дарове“, или јасније, да би „претом својим, у крв животиње на жртву прнете умоченим помазивати рогове олтара; да би могао и смео „крвљу јунчијом и јарчијом кропити олтар озго у наоколо“; или да могао и смео „спаљивати на олтару“ извесне делове, а баш и целу на жртву принету животињу — нужно је било нарочито, „посвећено“ одело: а новозаветном свештенику, који служби својој стоји крај самога „Господа на жртву принесена,“ и ту се „дуго моли,“ молитвом својом „своди с неба духа светоготра на жртву“ бескрвну, и спрема вернима „право јело и право пиће“, истинито „тело и крв Христову (Јов. 6., 55.), које ће „јело и пиће“ запалити душе свију (верних) и учинити их светлијима од сребра ватром очишћеного — њему да није нужно нарочито, свештено одело?!

Има ли разумна човека, који тако мислити има ли иоле побожна Хришћанина, који веровати може?!

Таку ћемо веру наћи само код — „верних“ (Наставиће се)

Одговор на питања из пастирске праксе.

Реферат јереја Светозара Грубача.

VII.

„Неки свештеници свете дваред воду: на навечерје Богојављења и на Богојављење а други само на Богојављење, што је прaviлије?“

Могло би се узети, да је ово питање по-
низило у алтернативи између типика и древне
праксе. И баш за то не би користило да на
пречац одсечемо одговор, који би вредио као
позитивно правило. Боље је, да се каже одмах
оно, што нам ваља предходно упамтити. Ве-
лики типик хоће једно свећење водице а у
пракси су два. Према томе, једни, можда,
респектују устав а други од старине утвр-
ђени обичај. Па опет није тако. Погрешка
избиће сама.

У типикѹ пише: „Икѡ тѹпикѡ великиѡ
цркви, единою ѿ сѡ вечера точію просвѣщатисѡ
повелѣваютѡ: сице бо ѿ сѡѹх оцѡ изначала
шпредѣлисѡ. Такожде и собраніѡ, и самаѡ
вѣжественнаѡ чтеніѡ еѹліѡ, аїла, и прѡрочествѡ
[чтеніѡ] иже во оѡшинѣ предашасѡ, и вѡ мо-
наскѡх зачиннишасѡ подовнѣ и тѹпїцы, бла-
гочестивыѡ шбителі стѡдїйскіѡ, и іерлимскіѡ,
сѡ вечера точію повелѣваютѡ, вацше ничтоже.
Нынѣ же видимѡ нѣкїѡ, сѡ вечера оѹѡв и
заѡтра сіѡ творѡцихѡ: и не швѡрѡтохомѡ
ш семѡ ѿ писанїѡ свидѣтелства. Яце ли кто ѿ
трѡдолюбезныхѡ швѡрѡлѡз єсть ш семѡ ѿ пи-
санїѡ свидѣтелство, той да просвѣтитѡ и
насѡ: но занѡ єже чтолюботворити кромѣ
вѣжтвеннагѡ писанїѡ, многоѡ вѣдѡс наноситѡ:
паче же нынѣ, вшегда за єже не послѣдовати
вѣжественныхѡ писанїѡмѡ, изыкомѡ предани
выхомѡ. Яце ли же єсть вѣжественный разѡмѡ
іакѡ іавственно єсть ѿ самагѡ сїеннагѡ еѹліѡ:
іакѡ Хрѡтосѡ единою крѡтисѡ, а не два. Оѡчѡ
не вѣкѡмѡ ѡкѡдѡс нѣкїѡй сіѡ прѡїша: ш вѡѣ же
разѡмѡ имѣлѡ, да просвѣтитѡ и насѡ“.¹

Ово није непогрешиво. Има података, који
говоре против тога правила.² Из историје цр-
квеног устава доносимо, о томе питању, оваку
револуцију: „Обред свећења воде на наве-
черје Богојављења постао је услед обичаја,
што су се у ноћи тога празника кртили огла-
шени, а овај последњи, са својим редом, стоји
у свези са вигилијама на навечерје великих
празника.“³ Сама молитва богојављенског водо-
освећења узета је из обреда крштења и није
друго него познија прерадба. Према томе нај-
древнији извештаји броје обред богојављенског
водоосвећења к вечеру и ноћи навечерја тога

празника, а не к самоме дану Богојављења.⁴
А у неко време обред тај сасвим није се одвајао
од крштења и служио је као приурочени акт,⁵
свршавао се као и већи део тојана у свези
са литургијом у време канона евхаристије. На
ту околност упућује нас, међу другим, једно
тамно извешће о *Јакову епископу Саругенском*
у *Ассемани*. (Bibl. orient. I. p. 286.). Овде
се говори како је Јакова, као дете од три
године, о празнику Богојављења донела мати
у цркву. То је било баш у време св. литур-
гије, и гле, код молитве на освећење дарова,
дете се исчупа из руку матере и оде у олтар.
Овде се поклони трипут пред светом трпезом,
па онда посегне руком и завати трипут у ша-
чици воде. Из овога даде се закључити, да
се овде говори о богојављенској води, која је
стајала у олтару около престола и над којом
је епископ био већ свршио или је намеравао
свршити invocatio. У свези са тим извешћем
сасма вероватно тумачи се у Ассеманији из-
вешће *Теодора чтеца*, о томе, да је *Петар*
Фуллон први увео обичај свршавати водо-
освећење богојављенско под вечер и приметба
о *Петру Едеском* (498 г.), који је установио
да се обред та. свршује у његовој цркви *in*
nocte praecedente festum epiphaniae. На оба
места говори се не о постанку обреда него о
одељењу његовом од литургије и припојењу к
вигилијама. (Assem. I. 286.). Тако је установ-
љено једнократно освећење воде на навечерје
Богојављења. Обичај тај одржао се до XI. и
XII. века па онда уступио место познијему
двократном под утицајем јерусалимског устава.
Тако о једнократном свећењу говори се у
књизи *de ceremoniis aulae Byzantinae*, у кратком
нацрту студијског устава, у потпуним словен-
ским уставима студијског огранка, у врло дре-
вним триодима и другим изворима. *Никон Чер-
ногорац* стоји на граници двију епоха. У ње-
гово време обичај двократног освећења воде
почиње долазити у употребу, но он не може
схватити те новости и не налази ради оправ-
дања никаквог основа ни у писменим изворима,
ни у пракси велике цркве, ни у уставима је-
русалимским и студијским.⁶ Па ипак, без об-
зира на Никанов протест, обичај овај јачао

¹ Типиконѡ, Москва 1733 г. стр. 183 на обор.

² И. Мансеговъ: церк. уставѡ (типикѡ) єго образ. и
судба въ грѣч. и русс. цркви. стр. 156—159.

³ Северіанѡв Гевальскїѡй (V. v.) слово на Богоявл. Patr. T.
65 col. 25.

⁴ Златоуст... τὸτο καὶ μεσονυχτίῳ, κατὰ τὴν ἑορτὴν
ταύτην... Pavl. Silent. Deser. S. Soph. vers. 180—185. Edit.
Salzenberg.

⁵ Theod. Lect. Hist. c. 11; Григор. Наз. сл. 20 о крещ.

⁶ Тактик. сл. I. л. 32, сл. 38. л. 239. об.

је и стекао одређено значење у грчким типцима јерусалимског огранка и службеним књигама тога порекла. Двократно водоосвећење забележено је у *савостјанавском*⁷ уставу XIII. века и *синодалном бр. 456.* тога времена. Овде, осим навечерја, свршује се обред водоосвећења на сам дан празника после јутрења на извору (а не у притвору) по обреду навечерја. По повратку пак у цркву бивало је целивање крста и за тим шкропљење светом водом кућевних здања и монашких ћелија. У славенским уставима јерусалимске редакције говори се о двократном али и о једнократном водоосвећењу, и што ваља нарочито упамтити — први случај кад кад има место одмах за наводом *Никона Черногорца*, одакле потиче јавна несагласност, зависна од сборно-еклектичког карактера, којим се одликује славенска редакција јерусалимскога устава. Заједно са типцима то је правило распрострањено и по другим службеним књигама, н. пр. по минејима и требницима.⁸ *Максим Грк* писао је особито писмо у заштиту тога обичаја, па и о томе како ваља свршавати водоосвећење на изворима и каки му је смисао.⁹ Јавила се потреба е је чак *Арсеније Суханов* поднео питање патријарху, и то је питање коначно решено.¹⁰ *Сабор Московски 1667.* г. понавља исто решење са осудом Никона, који је забранио био двократно водоосвећење.¹¹ Пресуда гласила је овако: „*заповест и клетву, коју је несмотрено ставио Никон, бивши патријарх, о чину освећења воде на св. Богојављење, да се освећује једанпут (само на навечерје) разрешавамо и разрушавамо и у ничем не признамо. Налажемо пак и благословљавамо чинити по древноме обичају свете источне цркве и по предању светих и богоносних отаца, на навечерје освећавати воду у црк-*

вама, а сутра дан на реци (извору), како препоручују и сви црквени устави“...¹²

Према томе греше, дакле, они свештеници који свете водицу само једанпут: на Богојављење, а правилно поступају који свете дваред: на навечерје Богојављења и сутра дан на сами празник. Они први за оправдање своје нису кадри пружити никакова оправданог разлога, јер устав Никонов хоће баш свећење водице на навечерје Богојављења. Погрешка је та тим замашнија, што се не само крњи устав црквени него још и нарушава цељ на коју се употребљава вода једног и другог водоосвећења. Наша црква овако учи: „*Прву воду употребљавамо ради раздавања народу — за шике и шкропљење домова; друга, освећена на сами празник после св. литургије, са великим благоосвјенијем чува се у цркви кроз целу годину и употребљава се ради причешћивања оних који су под „запрещенизм“ и ради освећења нових икона и других ствари, које се узимају за свештену употребу или које су, можда, чим било нечистим оскверниле*“.¹³

Па најпосле ако се баш није могло доћи до оваких или сличних конклузија требало је барем отворити *велики шишик с благословом нашег св. архијерејског синода*, где изреком стоји: „Истина да типик прописује само једно велико водоосвећење, и чуди се, да се сад на многи мести два велика водоосвећења чине; но не треба да се чуди, јер оно што се на вечерњи Богојављења свршује, чини се у спомен кршења Јованова, а оно, што се на сами празник Богојављења чини, свршује се у спомен кршења Христова; прво се свршује у цркви, а друго ван цркве“.¹⁴

¹² Дополн. к историч. актма Т. V. стр. 472.

¹³ Новая Скрижалъ: Гл. XVI. § 1. стр. 394.

¹⁴ В. Николајевић: Вел типик т. ј. устав црквени. Нови Сад 1892. стр. 161.

⁷ После јутрења на Богојављење читамо: τὸ ἱερόως τὴν ἱεράν στολήν ἐνδεδυμένον, καὶ ἐπιφερομένον τὸ τίμιον ξύλον... ἐξερχόμεθα τοῦ ναοῦ καὶ ἀναρχόμεθα ἐν τῇ βρύσει τοῦ ὕδατος φάλλοντες τὸ τροπάριον. φωνή... καὶ ἐκτελεῖται ἢ κατὰ ἐξῆς ἀκολουθία... ὡς περ προέγραπται. καὶ μετὰ τὸ ραντισθεῖναι πάντας ἐκ τοῦ ἁγιασθέντος ὕδατος, φάλλομεν τὸ ἀπολυτίκιον καὶ τὸ κοντάκιον καὶ ὑποστρέφοντες ἐξερχόμεθα ἐν τῷ ναῷ... καὶ ἀσπαζόμεθα τὸν σταυρὸν. Савостъяновскій уставъ л. 69 об.; У Ордо Филовеа показује се устав тај као опште примљен: γίνονται ἁγιασμοὶ τῶν φώτων καὶ ἀφ' ἐσπέρας καὶ πρωί. Goar: Euchol. p. 11.

⁸ Сербск. треб. Синод. библ. Но 373. по нов. кат. Опис. III. 154. Типогр служ. Но 120 XV. в.

⁹ Соч. Макс. Грека III. ч. 118. Каз. издан.

¹⁰ Проскинитарій Казан. изд. стр. 55. Сохаровъ сказ. русе. народа стр. 206.

¹¹ Суббот. Материалы для истор. раскола Т. 2. стр. 237.

Догађај у Плашком.

И ако је неком тај догађај „било па и прошло“, а некоме опет „једна крупна ситуација“, ми ћемо се на њ обазрети, ради његове поучности.

Насмо то учинили до сада зато, јер би нам речи — за врућа трага и баш од оних, који треба најбоље да их чују — остале неправедно оцењене, криво схваћене и довољно неаслушане. А данас ће се оне моћи, можда,

мирније прочитати, објективније тумачити. а и разложност њихова вољније признати. Тим више, јер су — судећи по њихову ћутању и држању — и наши главнији опозициони листови увидели трагичну и фаталну збиљу како самог догађаја, тако и свега што му је претходило и што га је *помогло* изазвати.

Није нам намера ни данас, да окривљујемо и судимо, него, да укажемо на једно зло, велико зло наше, и упозоримо на оно, чему нас учи.

I.

Догађај у Плашком није поникао преко ноћи. Радило се на њему дуго и много, а са две главне струје. С једне стране без наречите намере изазвати тај и томе сличне догађаје; а с друге стране баш са том намером. Спремала га је српска, а извела хрватска опозиција Српској опозицији није требао Сјеничак и Плашки у оном облику и у оно доба, кад се и како се појавио. Такав Сјеничак и такав Плашки требао је неком другом и рад других циљева, него што је требала нашој опозицији раздраженост народа приликом избора посланика на народно-црквени сабор.

Српској опозицији је требало да онемогући свога епископа у аутономној нам борби. Хрватској је требало много више, осим осталог и то: да онемогући српског православног епископа Горњо-Карловачког у борби политичкој, верској и националној. Зато је она и пошла много даље и прихватила дражење нашег народа онде, где је наша опозиција престала.

Ми не ћемо да истражујемо колико је хрватска опозиција и како све радила, да дође до својих циљева. Не ћемо ни да јој меримо кривицу за прошле догађаје. Бог јој судио!

Али са пуно уверења тврдимо ово: српска је опозиција разорила цветну ливаду српског православног пијетета према Архипастиру у тамошњем делу нашега народа, и његове народне вере и уздања у Архипастиреву љубав и оданост и према самом Српству и Православљу. А хрватска опозиција је по тој побуцаној ливади, и дивљој још ораници, бацала семе *своје, својих смерова и рачуна*.

Како је и чиме је пак све наша опозиција свој разоравајући посао вршила — и то је много; грозно је, страшно је. Доста је било и оно писање *тадашњег* „Србобрана“ и „Врача Погађача“ са његовим бесрамним и

малицијозним илустрацијоним карикатурама. Што не могоше ти листови, чинили су лично и усмено, живом речи, разни партајски агенти, кортени и агитатори. „Србобран“ и „Врач Погађач“ растуривани су масом у тамошњи народ наш. Ко их не умеде читати, гледао је раздражљиве илустрације. Онима, који не уме доше ни читати, ни илустрације схватити, читали су им и тумачили агитатори, уз своје најбезобзирније коментаре.

„Narodne Novine“ Загребачке после догађаја у Плашком наведоше, као узрок томе догађају, и „агитације Срба радикала“.

„Браников“ Загребачки дописник пребадио им је то, и захтевао, да тај лист, као званични орган, „не баца у свет оваке неистине, и да пре довршене истраге никога не сумњи.“ Након довршене истраге подиже државно одветништво у Огулину оптужбу, и — ни мање ни више — рече у оптужници и ово:*

„Да је у опћини плашчанској дошло до немира наперених особито и против црквеном достојанственику, пресвј. госп. епископу Михаилу Грујићу, криво је хушкање радикалних српских листова, а нарочито „Србобрана“, који у Загребу излази. Познато је, да се тај лист свом жестином обара на реченог црквеног српског достојанственика, па у извесно време не би скоро броја, у ком није епископ Михаилу нападнут. Како је сведоцима установљено, и у опћини плашчанској се тај лист доста држи, а осим тога затекли су ти сведоци, како се некуму и неписмену сељачком свету из тога листа јавно чита. Кад се тако из политичко партајичних мотива ради у опћини плашчанској, је ли чудо, да се је скроз неоправдано дигао део парохијана плашчанских, те своје незадовољство на сурови начин изрази оному мужу, који није дао никада повода, да се народу замјери; је ли чудо, да је најпростија и најсуровија светина, коју није тешко у зло упутити, збацила са себе оно почитање и штовање, које је дужна својој црквеној глави!“

После ове оптужнице, било је мучно правдати се. „Браник“ је ћутао. „Србобран“ је саопштио тај навод оптужнице, додав са своје стране само ово: „Ми ћемо о овој ствари још говорити“ (1 бр. о. г.). Досад проговорио није. Ћутала је и „Застава“. Једном речи, наши опозициони листови нису баш ничим реагирали против тако јасног и гласног, скоро оптужбеног, навода оптужнице Огулинске.

Пре оптужнице бацали су са себе одго-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.ворност на хрватску опозицију. Ова је заиста интелектуални кривац свију жалосних последњих догађаја у Горњој Крајини, али наша опозиција не би требала да заборави, да је она спремила земљиште агитацији опозиционих елемената хрватских.

После оптужнице Огулинске наша је опозиција муком умукнула. Да ли зато, што јој је пукло пред очима, да је дубоко забраздила, или зато, јер је осетила, да више није *пробитачно* рахат погрђивати и клеветати ни српског православног епископа, нити раздраживати против њега поверени му од Бога и цркве народ, — јер би се и она могла наћи на оптужничкој клупи? Ми то не ћемо испитивати. То је ствар савести и осећања, које се ретко коме казује и признаје.

Не ћемо ни доказивати, да је навод оптужнице Огулинске основан, јер би морали доказивати и да је *непоштин*, јер не спомиње агитацију хрватске опозиције, односно, њезиних агената по народу.

Не ћемо, јер, као што рекосмо, није нам намера кривца теретити ни судити. Али, кад би хтели то чинити — ми би имали само да се позовемо на тадање писање „Србобрана“ „Врача Погођача“. Довољно би нам било, да покажемо „камење“ што га је намењивала „Застава“, на свој начин, епископу Грујићу, или да претом укажемо на „Заставин“ усклик после догађаја Плашчанског, по ком је овај био: „народни одговор владици Грујићу“. Требали би само једну аналогију да спроведемо, на коју нас овлашћује и у најновије доба „Браник“ (бр. 22.)

Поводом атентата на грчког краља Ђорђа пише „Браник“ ово: „Бесомучно писање једног дела атинске штампе, која је због неудаће у последњем рату тражила да свали кривицу на краља и породицу му — уродило је гнусним атентатом.“

Ако је то писање једног дела атинске штампе уродило атентатом на краља — зар је могло онда писање једног дела наше штампе уродити другим плодом, него што је уродило, а особито — експлоатисано на начин агитације стеклишке. Или је писање једног дела наше штампе мање бесомучно било?

Или ће, можда, хтети ко год доказивати, да писати и говорити народу, с дана у дан, да је владика „издајница вере православне,

српског имена и народних права“, то исто, што и учити народ да поштује свога Архипастира, да му верује, да му је одан, и да му помаже чувати и бранити православну веру и цркву и снажити српску свест, као што је високопреосвештени епископ Грујић на свом архипастирском-апостолском путу, у накрет целе кршне своје дијецезе, показао, да чувати, бранити, будити и снажити уме и да је вољан?

Или ће ко год доказивати, да је илустрација и карикатура српског православног епископа, по којој он одвлачи своју паству у жељезничким колима у тор унијатски, неговање нежних осећаја за владика свог?

Или ће ко год рећи, да стеклишки хрватски агитатори нису имали разлога, и да нису знали и добро срачунали ефекат, кад су српском православном народу Горње-Крајине, у доказ својих агитаторских, раздражљивих казивања, износили пред очи: „Србобран“, „Врач погађач“, са патетичким ускликом, „што — то вам пише и казује ваш „Србобран“, ваше вође, ваши људи, ваши Срби.“

Не ћемо даље, јер би отишли онамо, откуд бегамо.

И ово је сувише, па да се зна — како је могла стеклишка опозиција бездушно експлоатисати земљиште, које јој је спремила наша позната већ тадања штампа.

Рекосмо само зато, да нам буде чешће пред очима једно велико наше зло, од којег требамо да бегамо; и да нам јасније буду тога зла последице, о којима ћемо да проговоримо у другом чланку.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(Одбор) који је изаслан из конференције, одржане прошле године 27 септембра код Његове Светости, преузвишеног господина патријарха *Георгија*, са задатком, да покуша, да се постигне споразум и у оним питањима, која су на конференцији остала спорна, и онда у том погледу поднесе конференцији извештај и предлог — сазвала је Његова Светост на дан 12. (24.) март о. г., неимајући знања о том, да ће за исти дан сазвана бити и скупштина „Српске Банке“ у Загребу. Пошто би по томе неки чланови одбора били спречени да дођу у

одборску седницу или да не оду у ову скупштину, то ће састанак Одбора одложен бити за који дан. —

(**Архијерејезални Административни Одбор**) држао је своју седницу 19. фебруара (3. марта) о. г. под председништвом Његове Светости преузвишеног господина патријарха *Георгија*.

(**Парастос**) блаженоупокојеном митрополиту Михаилу дао је прошле недеље у саборној цркви Новосадској г. Арса Пајевић. Началствовао је високопреосвештени г. епископ Бачки *Герман Опачић*, а у помен великог покојника говорио је, као што читамо, врло лепо и успешно, протојереј г. *Јован Вуковић*, који је на то био умољен од приређивача парастоса.

(**Освећење иконостаса.**) У православној војничкој цркви у Петроварадину освећен је у прошлу недељу (15 фебруара), непосредно пре св. литургије, новиконостас, који је, припомоћу војног ерара и добрих православних Срба, подигнут. По високом налогу Његове Светости, патријарха српског, преузвишеног господина *Георгија Бранковића*, извршио је чин освећења протојереј Јован Јеремић са јерејем Стеваном Јовићем и војничким свештеником у Петроварадину, јеромонахом о. Германом Бошковићем, те с протођаконом Гаврилом Ананијевим, професором Богословије. Пјеније изводио је врло криво, и на част му било, двоструки квартет наших добрих појаца богослова.

После свршеног чина освећења изговорио је протојереј Јеремић сходну проповед.

Пред цркву су војници Срби православни допраћени војничком бандом, а тако исто и отпращени после св. литургије.

Освећењу присуствовао је заповедник града генерал мајор барон г. Комерс, бригадир генерал-мајор г. Гшетнер пуковник г. Ребергер, потпуковник г. Лазић, мајор г. Халушка, капетани г. г. Владетић, Угринов, Пунић, и као депутација артиљерије капетан г. Глос са артиљеристима, и још друга г. г. официри. Видесмо у цркви и госпођа официрских и других побожних православних Срба и Хришћана других.

Светковина ова имала је свој значај и учинила је врло драгоцене утиске на оне, којима је намењена. А да је до ње дошло и да се православна војничка црква у Петроварадину одржаје, на радост њезиних посетилаца, у примерном реду — велики део заслуге пада оправдано на њезина ревно свештеника г. јеромонаха Германа, коме нека је за то хвала.

(**Основа законска**) Сабор краљевина Хрватске,

Славоније и Далмације прихватио је законску основу „о уређењу извањских правних одношаја евангеличких цркава аугебуршке и хелветичке вероисповести у краљевинама Хрватској и Славонији.“ Кад овај законски предлог получи превисну потврду саопштићемо га нашим читаоцима. —

(**Г. Петар пл. Јурковић.**) честити поджупан жупанија сремске, одликован је од Његова Величанства, у признање његова изврсна службовања, орденом гвоздене Круне III. степена. Живео!

(**Тестамент митрополита Михаила.**) Блаженоупокојени Митрополит Михаил основао је два фонда. По једном је оставио 10.000 рубаља, коју је суму уложио пре 10 година у једној руској банци, на се је до сада удвостручило. Завештао је, да се приходом од тога фонда образују увек по два калуђера. У другом фонду оставио је 16.000 динара, која се сума налази у управи државних фондова. Приходом тога фонда образоваће се младићи од његова рода у богословским наукама. Породици је оставио по 500 динара сваком члану. Остала имовина, према закону, припаће две трећине држави, а једна трећина породици. Слава му!

(**Англиканска црква**) иде све више и више за тим, да се може што јаче приближити православној цркви. За доказ томе може послужити и тај факт, што већ усвајају и спољашње обичаје православне цркве. У новије доба се марљиво пропагира, да се уведе обичај називати свештенике „оцима“, као што је то примљено у православној цркви, и своју аргументацију потврђују историјским примерима, да је и у самој Енглеској постојао тај обичај у старо време, али да је потиснут протестанским утецајем. Кад би се увео тај обичај, мисле англиканске публицисте, да би се тиме подигао и сам престиж англиканског свештенства.

(**Папа Лав XIII.**) је исказао жељу, да сав римокатолички свет прослави свршетак XIX. века особитим благодарењима и молитвама. У тој сврси мисли приредити читав низ религијозних поука, које ће се држати у току читаве 1899. г. Да би очувао енергију римокатоличког свештенства, мисли прекинути ове године рад обичних мисија, да би се свештенство могло с већом енергијом одати религијозним поукама у јубиларној години.

(**Из Чикага јављају**) да је тамо нови старокатолички епископ А. Козловски, по своме повратку из Европе био веома свечано дочекан. 19. децембра пр. г. постављен је на епископску столицу. На свечаности су суделовали сви свештеници, који су се ејединили са независном пољско-националном или,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.бољеsrећи, пољско-старокатоличком црквом. По улицама, по којима пђаше епископ, гомилала се не-обична множина народа, а сама црква беше дупком пуна. Грамата о хиротонији беше прочитана с катедре на латинском, пољском и енглеском језику. Затим је дошло неколико говора и епископско богослужење. На свечаностима су присуствовали представници и таквих опћина, које до сада још нису пристали уз пољску националну цркву. Жетва је велика, али се осећа недостатак енергичних радника. Разуме се, да се напиште лађају свих могућих мера, само да угуше овај покрет, али као да им је сав труд узалудан, јер епископ налази на одобравање и од стране оних, од којих се то никако није могло очекивати.

(Старокатолицизам напредује) све боље и боље, чему је сведок и нова црква у Карлеруу, која је недавно освећена, као и изјава професора Бункофера, да истуна из римске цркве и да прелази у Старокатолицизам.

(Против биргија.) Посланик Поточек поднео је предлог сабору, да се у Галицији ограничи број биргија а од бирташа да се иште извесни квалификација. Куда овај циља сасвим је јасно. Крчме у Галицији су скоро све у чивутеким рукама и легло су свију чуда и покора. Сабор је уважио предлог Поточеков и примио резолуцију, којом се влада позива, да предлог Поточеков усвоји. Том приликом споменуто је, да је од доба, што је земља узела у своје руке пропинацију, број биргија у Галицији се смањило о целу хиљаду. Год. 1890. било их је 14.608, год. 1894. већ 14.088 а год. 1896. „само“ 13.595. Опадању томе допринела је много скупоћа бирташки концесија.

(Свештенички збор.) У Чарновици је одржат збор Буковинског православног свештенства, који је решио издавање румунског духовног часописа „Gastorul orthodox“, који има неговати пријатељске одношаје са православним Русима.

(† Јереј Јован Продановић) администратор парохије у Тиса Хиђошу преминуо је у 32 години свога земнога живота. Са покојником се опростио у посмртном говору парох Иван Тешић. Прерано умрлом покојнику нека је лака земља и вјечнаја памјат!

Нове књиге.

Преглед основног богословља. По дјелу Арх. Августина израдио Ж. Драговић Цетиње. К. Ц. Државна Штампарија 1897. Стр. 95 Цијена 60 нов.

Старокатолицизам у аустро-угарској монархији извештај св. архијерејском сабору од С. М. Веселиновића професора богословије. Београд Штампарија Петра К. Танасковића 1897.

Бр. 226/200 ex 1898.

Јавна благодарност.

I.

На молбу Епархијског Школског Одбора овога од 17. (29.) Априла 1897. Број 685 ш. о. ради добровољних прилога на интернат уз српско-православну учитељску школу овдашњу, одазваше се досада и дароваше редом овим П. Н. приложници и то: Славна „Српска Банка“ у Загребу 500 фор. — Пресвештени Господин Епископ Мирон Николић 100 фор. П. н. Г. Јован В. Марковић из Пакраца скупио као посланик на народно-црквеном Сабору у Карловцима 348 фор. 23 нов., — а дароваше ова П. н. Г. Г. Никола Петровић из Ст. Пазове 100 фор. — Паја пл. Еремић из В. Кикинде 100 фор. — Јован В. Марковић из Пакраца 50 фор. Др. Илија Вучетић из Н. Сада 20 фор., Лазо Обреновић из Карловаца 10 фор., Васа Муачевић из Осека 10 фор., Евген Думча из С. Андреје 10 фор., — Др. Мина Михајловић из Карловаца 8 фор. 23 нов. — Љубомир Павловић 5 фор., Павле Гостовић 5 фор., Др. П. Дракулић из Сомбора 5 фор., Стеван Михалцић 5 фор., Др. Бранислав Станојевић из Н. Сада 5 фор., Др. Милан Мандић 5 фор., Др. В. Чобанић 5 фор., Младен Јосић 5 фор., — Високопречасни Господин протопресвитер и ректор богословије у Карловцима Јован Вучковић сакупио је 360 фор. а дароваше све п. н. г. г. професори богословије и то: Јован Вучковић 60 фор., Милутин Јакшић 50 фор., Иларион Зеремски 50 фор., Јован Живковић 50 фор., Димитрије Бранковић 50 фор., Др. Георгије Летић 50 фор., и Гаврил Ананијев 50 фор. — П. н. Г. К. А. Пахани и син из Брода 50 фор. — Српско-православне црквене општине и то: Земун 50 фор. — Ријека 50 фор., — Ада 25 фор. — Будим 20 фор. и свештеник исте Димитрије Рајић 3 фор. — Каћ 10 фор. — Ст. Бечеј 10 фор., црквена благајница Велика Канижа 10 фор., — Свето-фрушкогорски православни Манастири и то: Кувездин 25 фор. и настојатељ му П. н. г. игуман ГенADIје Поповић 10 фор. — Привина Глава 25 фор. — Бешеново 10 фор. — Мала Ремета 10 фор. — Фенек 10 фор. — Хопово

5 ф. — Фор. и настојатељ Високопречасни Г. Архимандрит Митрофан Шевић 5 ф. — Велика Ремета 5 ф. и настојатељ П. н. Г. Серафим Винчић 5 ф. — Госпођа Драгица Дитмајер из Пожеге 10 ф., — Јеромонах Беочински Корнелије Зубовић 5 ф., Иван Деметровић из Вировитице 5 ф. — Љубомир Борота свештеник Старо Градишки сакупио у парохији својој 37 ф. — а дароваше П. н. Г. Г. српско православна црквена општина Старо Градишка 20 ф. Љубомир Борота свештеник 2 ф. Стојан Угрињић 1 ф., Милан Реметић 2 ф., Јоца Борчић 2 ф., Стево Г. Крулић 1 ф., Петар Милетић 1 ф., Коста Хергота 1 ф., Гђа Катица Ненин 1 ф., Марко Борчић 50 нов. Мијо Николић 50 нов., Јоца Т. Стојановић 50 нов., Илија Крулић 50 нов., Тешо Зорић 50 нов., Ђуро Кисић 50 нов., — Никола Стојановић 50 нов., Софронија Татомировић 50 нов., Васо Радишић 50 нов. Јово Бебић 50 нов., Иван Црнко 50 нов., Станко Рашић 50 нов. — П. н. Г. Јоца Станисављевић из Липика сакупио већином од гости купалишних 35 ф. 50 нов., а дароваше П. н. Г. Г. и т.: Марија Д. Јовановић и Н. Сада 2 ф., Адамовић из Митровице 2 ф., Софија Јефтић из Н. Сада 1 ф., Милева удова Гојковић из Ср. Карловаца 1 ф., Јулка Ј. Станковић из Ср. Карловаца 1 ф., Софија Томић из Ср. Карловаца 1 ф., Анка Венда из Загреба 1 ф., Петар Адамовић из Н. Сада 1 ф., Ј. Ј. Сандуловић из Т. Северина 50 нов. Н. Н. 1 ф. Гђа Савета Мијатовић из Београда 1 ф. Н. Н. (твој) Карловац 1 ф., Драг. Стојковић из Београда 1 ф. Подпис нечитљив из Београда 1 ф., Сима Драгишић из Б. Дубице 1 ф., Ј. Ружић из Филуме 1 ф., Еуфросина Вркљан из Бошњака 1 ф., Р. П. Ценић из Руме 1 ф., Иван Мојсиновић из Вилићсела 1 ф., Ђуро Димитријевић из Панчева 1 ф., Љубомир Паланачки из Сомбора 1 ф., Владимир Гвозденовић из Мостара 1 ф., Михаило Поповић из Тузле 1 ф. С. Николић из Бјелине 50 нов., Јованка Гргуrow из Вуковара 50 нов., Јован Станисављевић 10 ф. —

По овом исказу дакле свега 1738 ф. 73 нов. Свима горњим приложницима, а на по се и сакупљачима благодари најтоплије Епархијски Школски Одбор овај у име своје и обдарених ученика на родољубивом и племенитом дару односно и на труду њихову.

У Пакрацу, 10. (22.) фебруара 1898.

Епархијски Школски Одбор.

Мирон Николић
Епископ Пакрачки.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

СРПСКИ РОМАН

ГРОФИЦА АГУЕША ЈАНКОВИЋ

НАПИСАО

СТЕВАН М. МАТИЈАШИЋ.

Прештампан из „Бранкова Кола“

Може се добити у књижарама: Арсе Пајевића у Новом Саду, Браће Јовановића у Панчеву, Мите Стајића у Београду, Косте Трифковића у Сарајеву и у Српској Манастирској Штампарији у Карловцима.

Цена 1 ф. Стр. 349.

ДЕКАМЕРОН

СТО ПРИЧА ОД СТО НАЈСЛАВНИЈИХ ПИСАЦА СВЕТСКЕ
КЊИЖЕВНОСТИ

Уз сурадњу сурадника „Бранкова Кола“

Цена је свесци 20 новч.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ. 15 2--3

На упражњено учитељско место у Товаришеву (Бач Бодрешка жупанија) овим се стечај расписује. Са иетим местом скончана је годишња плата од 360 ф. а вр.; у име пофторне школе 40 ф. а. вр.; у име перовођетва 30 ф. а. вр.; од погребца где буде позван 1 ф. а. вр.; зимски огрев, осим тога слободан стан — састојећи се из две собе, једне кујне, коморе, штале и баште.

Изабрани учитељ предаваће у оним разредима, које му овомесни црквено-школски одбор додели. У дужност спада новоизабраном учитељу: при сваком богослужењу у цркви у левој певници појати, школску децу у црквеном пјенију обучавати, све школском уредбом прописане предмете у школи предавати.

У обзир се узимају само они компетенти, који су из мађарског језика испит положили; а првенство имају они, који се и лично представе.

Рок пријаве траје до 22. марта (3. априла) када ће се и избор обавити.

Молбенице ваља упутити потписаном школском председнику.

Из седнице месног школ. одбора у Товаришеву 8. (20.) фебруара 1898 г.

Перовођа:
Милан А. Чешњар
привр. учитељ.

Школ. председник:
Лазар Милићев

Ad K. 93 34 ex 1998

14 3—3

СТЕЧАЈ.

На упражњену парохију I. разреда у Турји овим се расписује стечај с том примедбом, да се на истој налази у својству администратора

лични помоћник пок. пароха, који остаје у уживању зајемчених му §. 20-тим I. Б. прев. кр. рескрипта од 10 авг. 1868 год. берива све дотле док му се друго место опредељења не нађе.

Компетенти имају своје добро инструиране молбенице путем предпостављених им власти у року од 6 недеља (рачунајући од првог уврштења у „Српском Сиону“) овамо поднети.

Из седнице епарх. конзисторије бачке држане у Новом Саду 26. јануара (7. фебруара) 1898. Председништво.

К. 12. ex 1898.

8 3—3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњено парохијско место III плаћеног разреда у Тиса-Хиђошу расписује се овим стечај.

Опажа се, да се у истој општини налази системизовани парохијски помоћник IV. плаћеног разреда, да ће се према томе положај ново изабраног свештеника у тој општини касније према старешинском одношају оба свештеника одредити и да ће старији од њих бити парох и као такав уживати парохијски стан у нарави; даље се напомиње позивом на §. 20. Б. I. прев. кр. рескрипта од 10. Авг. 1868. и то, да за сада администрира упражњено парохијско место бивши лични парохијски помоћник упокојеног пароха јереја Максима Јакшића.

Компетенти имају своје прописно инструисане молбенице путем претпостављених својих власти поднети потписаној епархијској власти до 16. (28.) марта 1898. укључиво.

Из седнице епарх. конзисторије држане у Темишвару 20 јануара (1. фебруара) 1898. год.

Бр. Е. К. 6 ex 1898.

12 3—3

С Т Е Ч А Ј

се расписује на парохију I. разреда у Јошанима, протопрезвитерата кореничкога.

Рок пријављивању до 12. (24.) Марта 1898.

Из сједнице Епарх. Конзисторије, држане у Пашком, 22. Јануара 1898.

Михаило

Епископ.

Ad К. 1772/264 ex 1897.

16 1—3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњено парохијско место II. разреда при св. *успенској цркви* у Н. Саду овим се стечај расписује с том напоменом, да се на истом месту налази лични помоћник пок. пароха, који остаје у уживању припадајућих му берива све дотле, док му се друго место не нађе.

Компетенти имају своје као што треба инструиране молбенице путем претпостављених власти у року од 6 недеља (рачунајући од првог уврштења овог стечаја у „Срп. Сиону“) овамо поднети.

Из седнице епарх. конзисторије бачке држане у Н. Саду 11. (23.) децембра 1897 г.

Председништво.

Бр. Е. К. 4 ex 1898.

13 3—3

С Т Е Ч А Ј

се расписује на парохију I. разреда у Црквеном Боку, у протопрезвитерату петрињском.

Рок пријавама до 12. (24.) Марта 1898.

Из сједнице Епарх. Конзисторије, држане у Пашком, 22. Јануара 1898.

Михаило

Епископ.

К. 32. ex 1898.

9 3—3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњено једно парохијско место при св. *заведеном храму* у Вел. Бечкереку, с којим је склопана за сада плата од 750 фор. годишњих, станарина од 200 фор. годишње и сесија земље у нарави, расписује се овим стечај.

Компетенти имају своје прописно инструисане молбенице путем претпостављених власти својих потписаној епархијској власти до 16. (28.) марта 1898. укључиво поднети.

Из седнице епарх. конзисторије држане у Темишвару 20. јануара (1. фебруара) 1898. год.

Ad К. 1772/264 ex 1797.

17 1—3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњено парохијско место II. разреда при цркви *Св. Три Јерарха (алмашкој)* у Н. Саду овим се расписује стечај.

Иштеркалара има и траје до 13. (25.) јула 1898. године.

Компетенти имају своје као што треба инструиране молбенице путем претпостављених власти у року од шест недеља дана (рачунајући од првог уврштења овог стечаја у „Срп. Сиону“) овамо поднети.

Из седнице епарх. конзисторије бачке држане у Нов. Саду 11. (23.) децембра 1897 године.

Председништво.

ОГЛАС ДРАЖБЕ.

18 1—2

На основу закључка управног црквено-школског одбора Старо Стапарског од 12. фебруара о. г. и предходним одобрењем високославног Епархијског Административног Одбора Бачког овим се расписује дражба на мањак ради оправке цркве и порте, по зготовљеном плану, предрачуну и условима, у којима је истакнута цена у своти од 1500 фр. т. ј. хиљаду и пет стотина форината авс. вредности.

План, предрачун и услови за оправку цркве и порте могу се до одређене дражбе прегледати код потписаних.

У Старом Стапару 15. фебруара 1898 године.

Бошко Поштић

перовођа.

Милан Плуђаров

председник.

ДРУГИ ОГЛАСИ.

Одежда од
лампаса
по 45 фор.

Барјана
црквених

ХРИШЋАНСКО-ПОЗЛАТАРСКИ АТЕЉЕ

ЗА СРПСКУ ПРАВОСЛАВНУ ЦРКВЕНУ УМЕТНОСТ
Дунавска улица **НОВИ САД**, Дунавска улица
КОД „ЗЛАТНОГ КРСТА“

Лампаса и
броната на
стоваришту
по најјефти-
нијој цени

Јавља сл. срп. правосл. Црквеним Општинама, да је по врло повољним условима, набавио у Француској једну већу партију бруката, те је у стању најјефтиније послужити црквене општине са **одеждама од лампаса (Goldreich)** са ценом од 45 фор. па на више; барјака и др.

Даље препоручује своје сопствене израде као фабрика и стручњак за сваковрне цркв. послове и цркв. утвари. Поставља нове дрворезне иконостасе, Христове гробове, тронове са и без икона, а прима да позлађује старе и већ постојеће као и да очисти и обнови иконе. Имам на стоваришту црквених утвари, **рипида, кандила, путира, петохлебница, чирака, кадioniца, ђивота, венчаница, ручних крстова**, за цркву **полијелеја** од шифон на кристали, као и од бронзе и гвожђа са позлатом. Затим: **литија, школских и свих задружних застава**, о-врских светлих и црних **одежда, барјака, неба**, дверских и трапезних **застирача, стихара**, за преч. г. г. с. е. **нике плавих и црвених појасева, икона на плеху (целиваче)** и на платну, **плаштаница, целивача на плеху** (рано) по 1 фор. 60 нов., **оквира за целиваче иконе**, све уз **солидну послугу и стручњачку цену**. На захтев шаљем мустре с предрачуном за веће црквене послове. Примам старе путире на позлату, као и рипиде и друге црквене утвари. — Због тескобног простора у мојој радњи имам на продају готове тронове Матере Божије и владичанске, те их препоручујем слав. општинама, које их требају, а дајем их по најумеренију цену и на отплату.

Шаљем мустре на захтев.

2—6

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА АНТОНА НОВОТНИЈА У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована **патентирана са отвореним одушкама провиђена звона**, која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначаје са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем **козе за звона од кованог гвожђа**, у торуњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

52

Илустровани ценовници и прорачуни трошна бесплатно и франко.

На миленарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА